

JULIA WHELAN

UN AN LA OXFORD

Traducere de
Julia Whelan și Roxana Iacob
Procedorul: www.
oxford.ro

Editorial Albatros
str. Bucium nr. 1
sectorul 1, București
010019, România
www.albatros.ro

Design editorial: Silvia Stanescu
Foto: Iulian Gheorghe

2012 Albatros Cărți
Scriitorii vorbiți cu scriitorii

CAPITOLUL 1

În timp ce pițigoiul cântă pe creanga din livadă

În Anglia – acum!

Robert Browning, *Acasă – Gânduri de departe*, 1845

– Următorul!

Agentul vamal strigă persoana din fața mea, iar eu mă apropii de linia mare și roșie, lovind absentă cu piciorul obstacolul despărțitor și sprijinindu-mi mâna pe bara strălucitoare a balustradei. Din câte se pare, la Heathrow nu sunt benzi ajustabile; cel mai probabil, mereu se formează cozi lungi, din moment ce au nevoie de o demarcare permanentă.

Telefonul începe să sună, chiar în timp ce-l țineam în mână și-l loveam ușor de picior. Mă uit la ecran. Nu cunosc numărul.

– Alo? răspund.

– Eleanor Durran?

– Da?

– Gavin Brookdale la telefon.

Primul gând care-mi vine în minte e că e vorba de-o farsă. Gavin Brookdale tocmai și-a dat demisia din funcția de șef de personal la Casa Albă. A condus toate campaniile politice mari din ultimii douăzeci de ani. E o legendă. E idolul meu. El să mă sună pe mine?

– Alo?

– Scuze, sunt... sunt aici, mă bâlbâi eu. Doar că...

- Ați auzit de Janet Wilkes?

Responză: Dacă am auzit... Janet Wilkes este o senatoare proaspăt aleasă din Florida și un candidat-surpriză pentru președinție. Are patruzeci și cinci de ani, și-a pierdut soțul în Afganistan în urmă cu doisprezece ani, a crescut trei copii cu un salariu de profesoară, reușind în același timp să facă Facultatea de Drept, iar apoi a construit de la zero cea mai impresionantă campanie senatorială din câte știu. Are și cel mai sexy iubit pe care l-am văzut vreodată, care-i în același timp avocat pentru drepturile omului, dar astăzi-i altă treabă. Este o Gold Star Wife¹ care are o perspectivă progresistă asupra problemelor sociale. Nu am mai văzut pe nimeni ca ea pe scena politică de la noi. Prima dezbatere va avea loc abia peste două săptămâni, pe 13 octombrie, dar votanții par să o adore: s-a clasat pe locul trei din doisprezece candidați. Candidatul Numărul Doi nu pare unul de cursă lungă – suferă de Boala Amantei(lor) Părăsite. Numărul Unu, în schimb, e chiar actualul vicepreședinte, George Hillerson, un opONENT de care Gavin Brookdale (dacă zvonurile din Washington sunt corecte) s-ar părea că se teme. Totuși, nici măcar un tip mercantil ca Brookdale nu ar susține un candidat precum Wilkes doar ca să îi facă în ciudă principalului nominalizat. Înainte de toate, lui Gavin Brookdale îi place să câștige.

- Bineînțeles că am auzit de ea.

- A citit articolul tău din *The Atlantic*². Amândoi l-am citit. „Arta educației și moartea gândirii electoratului american“. Am fost impresionați.

- Mulțumesc, spun eu și roșesc. Am simțit că lipsea ceva din discurs...

- Ai scris mai degrabă ceva filosofic, nu politic.

Asta mă face să mă blochez.

¹ Gold Star Wives of America este o organizație privată, nonprofit, fondată înainte de finele celui de-al Doilea Război Mondial pentru a oferi sprijin soților și copiilor celor care și-au pierdut viața servind Forțele Armate ale Statelor Unite. (n.tr.)

² Revistă americană fondată în 1857 în Boston, Massachusetts (n.red.)

- Înțeleg de ce spuneți asta, dar...

- Stai liniștită, știu că te pricepi la politică. Știu că ai câștigat în Ohio pentru Janey Bennett și Districtul 138 pentru Carl Moseley. Ești o Tânără talentată, Eleanor.

- Domnule Brookdale...

- Spune-mi Gavin.

- Atunci spuneți-mi Ella. Nimeni nu-mi spune Eleanor.

- În ordine, Ella, ai vrea să fi consultanță pentru educație în campania lui Wilkes?

Tăcere.

- Alo?

- Da! exclam eu. Da, desigur. E incredibilă...

- Grozav. Vino azi la biroul meu și îți facem actele.

Mi se taie respirația. Mi-e greu să respir din nou.

- Păi... care-i treaba. Eu... eu sunt în Anglia.

- Bine, atunci, când te întorci.

- Mă întorc în iunie.

Tăcere.

- Faci muncă de consultanță acolo?

- Nu, am un... Am o bursă Rhodes și fac un...

Gavin râde ușor.

- Și eu am fost bursier.

- Știu, domnule.

- Gavin.

- Gavin.

- Ce studiezi?

- Limba și literatura engleză de la 1830 la 1914.

Pauză.

- De ce?

- Pentru că vreau?

De ce a sunat ca o întrebare?

- Nu ai nevoie de asta. Să obții o bursă Rhodes e tot ce contează.

Să studiezi e însă un nonsens, în special literatură de la 1830 până la o mie nouă sute nu știu cât. Singurul motiv pentru care ai vrut

bursa a fost ca să te ajute să obții în politică postul acela care îți va schimba viața, nu? Ei bine, eu îți ofer asta. Așa că vino acasă și hai să trecem la treabă.

– Următorul!

Un agent vamal – cu față palidă, turban și o barbă impresionantă – îmi face semn să înaintez. Trec peste linie, dar în timp ce pășesc ridic un deget ca să-l fac atent. Nici nu se uită la mine.

– Gavin, pot să te sun...

– Ella, o să fie nominalizată. Va fi bătălia vieții mele și am nevoie de tot sprijinul posibil – inclusiv de al tău, dar vom reuși.

A luat-o razna. Însă dacă are dreptate? Simt cum mă trece un fior.

– Gavin...

– Ascultă, mereu am susținut candidatul care-a câștigat, dar niciodată n-a fost vorba de cineva față de care am fost implicat personal și atât de profund.

– Doamnă?

Acum agentul vamal mă privește.

Gavin râde ușor în timp ce tac.

– Nu vreau să trebuiască să te conving, dacă nu simți...

– Pot să lucrez de aici. Înainte să replice, continuă: Voi fi disponibilă la orice oră. Wilkes va fi prioritatea mea.

Venind din spatele meu, un om de afaceri gras și roșu la față, care duhnește a gin, încearcă să se strecoare pe lângă mine. I-o iau înainte, apuc balustrada și continuă discuția:

– În facultate am avut două locuri de muncă și am făcut și voluntariat în birourile teritoriale coordonând mai multe candidaturi la consiliul local. Anul trecut am lucrat în două campanii pentru congres, ambele câștigătoare, și am ajutat în același timp la construirea bugetului pentru educație în Ohio. Sunt sigură că pot să fac consultanță pentru tine în timp ce citesc cărți și scriu când și când despre ele.

– Doamnă! răcnește agentul vamal. Închideți telefonul sau dați-vă la o parte.

Ridic degetul și mai sus (de parcă vizibilitatea era problema) și îmi ocup locul peste linie cu și mai multă fermitate.

– Care-i data la care ar trebui să te întorci acasă? întrebă Gavin.

– Unsprezece iunie. Am deja bilet. Locul 32A.

– Doamnă! strigă la mine atât agentul vamal, cât și tipul corporulent.

Mă uit spre linia roșie care se află acum între picioarele mele lăbărțate.

– Gavin, io-s acum călare pe Atlanticul de Nord. Literalmente, sunt cu un picior în Anglia și cu altul America și dacă nu închid, o să...

– Te sun înapoi.

Închide.

Ce o însemna asta? Ce fac? Ametită, mă grăbesc spre ghișeul de imigrări, ajungând față în față cu un agent ursuz. Afisez cel mai frumos zâmbet al meu, demn de-un concurs de frumusețe și vorbesc pe un ton agitat și neștiutor pe care sunt sigură că se-așteaptă să-l audă.

– Îmi pare foarte rău, domnule, vă rog să mă scuzați. Mama mea este...

– Pașaportul.

Iarăși nu mă privește. Îmi aplică tratamentul pasiv-agresiv. Îi dau pașaportul nou-nouț, deschis la paginile curate, neștampilate.

– Scopul vizitei?

– Pentru studii.

– Cât timp veți sta în țară?

Fac o pauză. Privesc în jos, spre ecranul negru al telefonului meu, care nu mă ajută deloc.

– Ăăă... Nu știu.

Acum se uită la mine. Ce naiba.

– Un an, spun eu. Un an academic.

– Unde?

– Oxford.

Spus răspicat, cuvântul răsună peste tot. De data asta, zâmbesc de-a dreptul. Îmi pun și alte întrebări, la care bănuiesc că-i răspund,

deși singurul lucru la care mă gândesc e: *Sunt aici. Asta chiar se întâmplă. Totul merge conform planului.*

Îmi stampilează pașaportul, mi-l returnează, indică spre cei din spate.

– Următorul!

Când aveam treisprezece ani am citit în revista *Seventeen*¹, într-un articol intitulat „O experiență unică în viață“, relatarea unei fete americane care a fost pentru un an la Oxford. Cursurile, studenții, parcurile, puburile, chiar și magazinul cu cartofi prăjiți („aflat în imagine, stânga jos“), totul părea din altă lume. Era ca și cum aș fi pătruns printr-o gaură de vierme într-un univers cu lucruri așezate în ordine, cu oameni respectabili și clădiri mai vechi decât țara din care provin. Vârsta de treisprezece ani este importantă în viața fiecărei fete, darămîte pentru mine, crescută în mijlocul pustietății, într-o familie destrămată. Aveam nevoie să mă agăț de ceva. Aveam nevoie de inspirație, de speranță. Fata care scrisese articolul suferise o transformare. Oxfordul o făcuse să se deschidă și speram că va fi și în cazul meu elementul-cheie.

Așa că mi-am făcut un plan: să ajung la Oxford.

După ce trec de mai multe puncte de verificare, urmeză indicațiile spre terminalul de autobuze și găsesc un automat de bilete. Semnul „£“ afișat în dreptul tarifului arată mult mai bine, mai civilizat și are mai multă încărcătură istorică decât semnul de dolar american, care mi se pare de fiecare dată mult prea explicit, ca literele colorate din neon ce stau deasupra intrării într-un club de striptease. \$-\$\$. Fete! Fete! Fete!

Ecranul automatului mă întreabă dacă vreau un bilet de întoarcere cu reducere (presupun că înseamnă bilet dus-intors) și mă opresc. Zborul meu de întoarcere la Washington este pe 11 iunie, la doar șaisprezece ore diferență de finalul oficial al ultimului trimestru. Nu am vreun plan să mă întorc în State mai devreme, o să-mi

¹ Revistă americană ce se adresează adolescentilor cu vârste cuprinse între 13 și 19 ani (n.red.)

petrec aici cele două vacanțe lungi (din decembrie și martie) și o să călătoresc. De fapt, deja mi-am stabilit itinerarul pentru decembrie. Așa încât cumpăr biletul de întoarcere și apoi traversez spre o bancă, pentru a aștepta următorul autobuz.

Telefonul bâzâie și privesc în jos. E un e-mail de la Fundația Rhodes care îmi reamintește de turul orientativ de mâine-dimineață.

Nu știu cum se face că, din toate bursele academice din lume, majoritatea oamenilor par să fi auzit de Rhodes. Nu este singura bursă prestigioasă, dar este cea pe care mi-am dorit-o. În fiecare an, America trimite la Oxford treizeci și doi dintre tocilarii săi cu cele mai bune realizări, super-competitivi, implicați social și făcători de bine. Este o bursă asociată în mare parte cu geniile, jucătorii puternici din economie, liderii globali. Eu n-aș fi de aceeași părere: ca să obții o bursă Rhodes, trebuie să fii puțin sărit de pe fix. Trebuie să ai punctaje maxime GPA¹, să excelezi în mai multe arii de studiu, să ai inițiativă la nivel social, să ai înclinație spre acțiuni de caritate și abilități sportive (deși ultima oară când am făcut ceva care avea tangențe cu sportul i-am spart dintele din față lui Jimmy Brighton cu o mingă aruncată aiurea, așa că astăzi mai degrabă un criteriu discutabil). Aș fi putut candida pentru alte burse. Mai erau Marshall, Fulbright, Watson, dar Rhodes sunt de-ai mei. Ei dau ora exactă.

Celălalt finalist selectat din districtul meu (un triplu-licențiat în matematică/economie/studii clasice și campion olimpic la tras cu arcul, care a descoperit că dacă aplici teoria jocurilor în negocierile cu teroriștii cunoscuți, sănsele ca informațiile obținute să fie de incredere cresc cu 147 de procente), mi-a spus: „Am muncit din primul an ca să obțin o bursă Rhodes“. „Și eu“, i-am răspuns. La care el a precizat: „De liceu“. Iar eu am spus: „Și eu“.

Deci, da, Rhodes este un bilet spre Oxford și constituie o rețea deja formată ce-mi poate asigura calea spre viitorul meu politic. Îmi oferă garanția că oamenii care m-ar fi desconsiderat – luându-mă drept o fată fără conexiuni, venită de undeva de pe plantațiile de

¹ Grade Point Average – media notelor din liceu, un scor standard folosit în SUA pentru înscrierea la facultate (n.tr.)

Prin felul în care sunt, făcând ceea ce fac, am rupt orice legătură cu locul de baștină și cu originile. Mama nu a mers la facultate, iar tata a renunțat după doi ani pentru că a crezut că era mai important să schimbe lumea decât să învețe despre ea și deodată am apărut eu care am avut parte de împliniri una după alta, făcându-i pe cei din jur să se simtă nelalocul lor.

Se crede mai bună decât toți.

Sincer, nu cred asta. Dar cred că sunt mai bună decât mă consideră ceilalți, în afară de tata.

Mă trezesc într-un moment de agitație, atunci când autobuzul în care m-am suit la Heathrow se oprește brusc, iar cartea pe care o țineam în poală cade la podea. Ridicând-o în grabă, încerc să privesc cu ochii împăienjeniți de somn prin geamul ce se întinde de-a lungul autobuzului. Îmi alesem unul dintre scaunele aşezate la nivelul superior, în față, pentru că voi am să savurez în drum spre Oxford fiecare bucătică de peisaj rural englezesc. Ca apoi să dorm pe tot parcursul drumului.

Încercând să alung ceața ce-mi împăienjenește mintea, privesc afară. Zăresc o stație de autobuz dărăpată, amplasată în fața unui magazin de telefonie. Caut un indicator, încerc să mă orientez. În ghidul orientativ al facultății scrie să mă dau jos la stația Queens Lane pe High Street. Nu se poate să fie asta. Privesc în spatele meu și nimici din autobuz nu pare că vrea să se dea jos, aşa că mă aşez la loc.

Autobuzul pornește din nou și trag adânc aer în piept, încercând să mă trezesc. Bag cartea în rucsac. Aș fi vrut să o termin înainte de primul curs de mâine, dar nu mă pot concentra. În avion am fost prea agitată ca să pot mâncă sau dormi. Încep să resimt faptul că n-am mâncat și n-am dormit peste noapte. Și diferența de fus orar. Și ultimii doisprezece ani pe care mi i-am petrecut străduindu-mă să ajung în momentul acesta. Telefonul, aflat în buzunarul jachetei,

vibrează. Îl scot și văd același număr de mai devreme. Trag aer în piept și răspund precaută:

– Gavin, ascultă, m-am gândit, hai să-mi dai o perioadă de probă de o lună, să zicem, și dacă simți că ar trebui să fiu acolo...

– Nu e nevoie.

Mi se pune un nod în gât.

– Te rog, dă-mi doar treizeci de zile ca să dovedesc că...

– E în regulă. Am rezolvat. Dar ține minte care-s prioritățile.

Mă cuprinde euforia. Strâng pumnul a victorie și zâmbesc cu gura până la urechi.

– Absolut, spun eu, apelând la cel mai profesionist ton de care sunt în stare. Îți mulțumesc foarte mult pentru oportunitate. Nu o să fii dezamăgit.

– Știu. De aceea te-am angajat. Ce tarif ai? Ca să știi: nu prea sunt bani.

Niciodată nu sunt bani. Oricum, îi spun tariful și convenim asupra unei sume. Rhodes îmi plătește taxa de studii, cazarea și o mică alocație pentru cheltuielile de zi cu zi. Decid pe loc că banii de la Gavin îmi vor finanța bugetul de călătorii.

– Acum du-te, spune el, distrează-te. Cu siguranță o meriți. E un pub în centrul orașului unde-ar trebui să mergi. The Turf. Ca să vezi locul unde unul dintre colegii tăi bursieri Rhodes – un Tânăr William Jefferson Clinton – „nu a tras în piept”¹.

– Ha, m-am prins. Așa fac.

– Dar ia telefonul cu tine. Telefonul trebuie să fie ca un fel de apendice, nu un accesoriu. Bine?

Dau din cap încuvîntând, chiar dacă el nu mă vede.

– Bine. S-a făcut. Chiar pe când spun asta, autobuzul face o curbă și iată-l:

Oxford.

¹ The Turf este localul unde fostul președinte american Bill Clinton (William Jefferson Clinton), în timpul studenției, ar fi fumat marijuana, fără să fi tras fumul în piept, potrivit propriilor declarații. (n.red.)

După ce trecem peste un pod pitoresc, șoseaua îngustă de două benzi se continuă cu un drum principal aglomerat, presărat de-o parte și de alta cu clădiri ce au diferite stiluri arhitecturale și între care nu e loc să arunci un ac. Semănând cu mulțimile de oameni care așteaptă la linia de finis a unui maraton, clădirile par să mă salute de bun venit. Unele au acoperișuri în pantă, acoperite cu țigle, altele au creneluri. O parte din casele mai mari au porți uriașe de lemn ce par sculptate în clădiri, un amestec de lemn învechit și piatră care-mi taie respirația. Oare sunt ușile celor treizeci și opt de colegii individuale din Oxford? Tot ce mi-am imaginat și am visat anii aceștia nu seamănă nici pe departe cu ceea ce văd.

Privesc spre cer. Străpungând orizontul, acoperișurile altor clădiri străvechi par niște borne de piatră care mărginesc orașul ca niște geamanduri.

- Orașul Contururilor de Vis, îmi zic în sine-mi.
- Într-adevăr, îmi spune Gavin în ureche.

Uitasem că era la telefon. Așa este numit Oxfordul. Pe bună dreptate. Pentru că astă înseamnă că, înainte să fi fost visul meu sau al unei fete din revista *Seventeen*, a fost și visul altcuiva.

CAPITOLUL 2

*Lumină care nu te face să clipești;
Aducere-aminte ce nu te-a rănit,
Iubire, atunci când ești din nou iubit.
Din lumea toată, care-i lucrul cel mai bun?
- Ceva ce nu se află-n ea, îmi spun.*

Elizabeth Barrett Browning,
Cel mai bun lucru din lume, 1862

Aș vrea să pot spune că în Oxford miroase a pergament sau a scortișoară sau că se simte un iz de poezie, dar acum miroase ca în orice alt oraș: a motorină, de la autobuze, a pavaj umed și aromă de cafea franțuzească, coaptă, măcinată, de la cafeneaua de peste drum.

Trotuarele de pe High Street sunt înguste. Cele aflate pe o parte a străzii sunt mărginite de ziduri înalte din piatră, iar cele de pe partea cealaltă de ziduri ușor curbate, tocite. Din cauza îngustumii sunt și mai aglomerate. Studenți grăbiți, turiști care zăbovesc, primii fiind enervați de prezența celorlalți. Cei care vorbesc engleză sunt la fel de ininteligibili pentru mine ca și aceia care n-o vorbesc. Auzul nu-i încă obișnuit cu accentul și nu înțeleg nimic din dialogurile celor care trec pe lângă mine.

Este o zi obișnuită la Oxford, care însă pentru mine e magică.

Când autobuzul pleacă, îmi adun bagajele și încerc să mă strecor pe lângă membrii unei familii numeroase, aplecați deasupra unei hărți, ce vorbesc pe tonuri agitate, care se suprapun. La un moment